

شماره ۳۳۲ : ۱۵۹۳۳۲۰

تأملاتی در علوم قرآنی

و

قرآن مجید

۱۷۸ - ۶۰۰ - ۵۴۰ - ۴ - ۱۷ - ۷

دکتر منصور نژاد

انتشارات جوان پویا

۱۳۹۷

منصور نژاد، محمد، ۱۳۴۰ -
 تاملاتی در علوم قرآنی و قرآن مجید / محمد منصور نژاد.
 تهران: جوان پویا، ۱۳۹۷.
 ۱۷۶ ص: جدول
 علوم قرآنی؛ ۱۵۱
 ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۰۴-۸۷-۶
 قرآن - علوم قرآنی
 Qur'an -- Qur'anic sciences
 قرآن-- بررسی و شناخت
 Qur'an -- Surveys
 م ۲۸۶ / ۵ / ۱۳۹۶
 ۲۹۷ / ۱۵
 ۳۸۴۳۲۲۸

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 فروست
 شابک
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 رده بندی کنگره
 رده بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی

تاملاتی در علوم قرآنی و قرآن مجید

مؤلف: دکتر محمد منصور نژاد

ناشر: انتشارات جوان پویا

ویراستار و صفحه آرا: مرتضی منصور نژاد

چاپ اول: ۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۷۰۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۰۴-۸۷-۶

آدرس سایت:

www.javanpooya.com

همه حقوق مادی و معنوی برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

۰۹۱۲۷۵۱۰۱۱۳

انتشارات جوان پویا:

فهرست مطالب

مقدمه	۱۰
الف) طرح سه رویکرد درباره کلام و حیانی با تأکید انتقادی بر نظریه مذهب ناستری	۱۵
۱. مقدمه:	۱۵
۲. رویکرد کلام سنتی درباره وحی و کلام و حیانی:	۱۷
۳. رویکرد عرفانی به مسئله وحی:	۲۰
۴. رویکرد سوم: تحلیل وحی متأثر از نگاه مدرن	۲۳
فهرست منابع:	۴۱
ب) مسائل هرمنوتیکی تفسیر قرآن و قرآن	۴۳
۱. مقدمه	۴۳
۲. مفهوم بندگی	۴۴
۳. مسائل هرمنوتیکی تفسیر قرآن به قرآن	۵۰
۴. نتیجه گیری	۵۰
فهرست منابع	۶۴
ج) وحی در قرآن	۶۶
۱. وحی چیست؟	۶۷

۶۸	۲. خدای رحمان مبدأ وحی است
۶۹	۳. حقیقت قرآن درام الکتاب
۷۱	۴. قرآن پیش از نزول
۷۲	۵. اقسام وحی در قرآن
۷۶	۶. نزول قرآن
۸۲	(د) نسبت مطالبات و تکالیف عقل، جسم و دل در قرآن
۸۲	۱. طرح مسئله و سوال
۸۵	۲. ضرورت و اهمیت بحث
۸۶	۳.ابع اصلی بحث قرآن مجید
۸۷	۴. فرض یکم از حالات سه گانه در میان ابعاد وجودی انسان
۸۹	۵. آیات استثنائی نقطه عزیمت بحث
۹۰	۶. دو گونه نگاه به انسان از قرآن
۹۲	۷. عدم تمرکز بر موارد استثنا
۹۲	۸. حق و تکلیف در ارتباط با استعداد
۹۷	۹. حقوق و تکالیف جسم
۱۰۰	۱۰. حق و تکلیف عقل و دل
۱۰۴	۱۱. جرای حجم محدود تر سهم عقل
۱۰۵	۱۲. تدوین مدل و برشماری نمونه ها
۱۰۶	(ه) قل: بگوای پیامبر
۱۰۶	۱. قل:
۱۰۷	۲. وجوب قل:

۳. سطوح قل: ۱۰۷
- ۳-۱. «قل» در جواب پرسش دیگران ۱۰۹
- یک) مسلمانان: ۱۰۹
- دو) غیرمسلمانان: ۱۱۰
- ۳-۲) «قل» بدون طرح پرسش از سوی دیگران: ۱۱۲
- یک) مخاطب، مسلمانان: ۱۱۲
- دو) مخاطب، غیرمسلمانان: ۱۱۹
- سه) مخاطب، هر دو پیامبر: ۱۲۴
۴. نتیجه گیری: ۱۲۶
- و) ایمان در قرآن ۱۲۹
- ز) دنیا در قرآن ۱۴۸
- ح) ویل ۱۵۵
- ط) تفاوت صبر و استقامت در فرهنگ قرآن ۱۶۶
- لیست برخی از آثار دکتر منصورنژاد ۱۷۴

مقدمه

۱. هیچ فردی نمی‌تواند در صدد شناخت اسلام برآید و نسبت به مضامین کتاب آسمانی‌اش، قرآن مجید، اطلاع بماند، چرا که از جهت درون منطقی، مهم‌ترین و اصیل‌ترین معیار درست دینی از مسیر قرآن می‌گذرد. فهم قرآن مجید صرفاً در صلاحیت دراصل از مسلمانان نیز نیست، همانگونه که یاران رسول خدا در صدر اسلام مخاطبان آن واقع شده‌اند و از آیاتش ادراک مناسب داشته‌اند و بر اساس آن عمل می‌نموده‌اند. البته واضح است که به جهت عمق و بطون مختلف قرآن، هر چه مراجعه کننده به این کتاب آسمانی مسلح‌تر و مجهزتر به شکار مفاهیم و

مضامین‌اش برود، دستاورد مناسب‌تر و بهتری خواهد داشت، و هر چه با دل آماده‌تر به قرآن مراجعه نماید، حظ معنوی مساعدتری خواهد یافت. در این مجموعه تلاش شده است بر اساس دانش محدود نگارنده به راج در یای عمیق قرآنی رفته و در حد ظرفیت فکری خرد از آن خوشه‌ای برچیند. آنچه که همه‌ی این اوراق پراکنده را به هم پیوند می‌دهد، استناد آن‌ها به متن قرآن مجید است. اما چون این تك نگاری‌ها در زمان‌های مختلف و به بهانه‌های گوناگون صورت پذیرفته، بر سر و رخنوع خاصی متمرکز نشده است.

۲. سه ویژگی‌ای اثر که ذکر آن با خالی از لطف نبوده و چاپ آن‌ها را تا حدودی موجه می‌کنند عبارتند از:

يك: در طرح کثیری از موضوعات، پرسش‌های عصر و سوالات مخاطبان نقش کلیدی داشته و از این رو امیدوار بود که این نوشته‌ها به بخشی از مسایل مورد علاقه خوانندگان مربوط باشد. نویسنده فکر می‌کند که هنوز متناسب با ظرفیت‌های قرآنی برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های اندیشمندان، این کتاب آسمانی مورد بازخوانی قرار نگرفته و تلاش حاضر (هر چند گام‌هایی بسیار كوچك) برای حرکت در این مسیر بوده است.

دو: چند نوشته این اثر به مسایل متدلوژیک و روشی فهم قرآنی و شیوه بهره گیری از این منبع عظیم مربوط اند، که در نوع خود تازگی دارند. سه: هم چنین در کثیری از موارد در کنار بهره جستن از تفاسیر شیعی موجود، از آیات برداشتی متفاوت از آنچه در منابع فعلی منعکس گردیده اند، آمده است. امید که این استنباطات گامی در مسیر گسترش فرهنگ قرآنی تلقی گردند.

در این حال چه کسی جرات بیان کردن دارد که در موضوعی قرآنی وارد شده و حق مطلب را ادا نموده، که صاحب این قلم چنین ادعای کزانی نماید؟ بدین جهت تذکرات نکته سنجان نسبت به این اثر به عمیق تر شدن و بسط فرهنگ قرآنی کمک نموده و مورد استقبال نویسندگان قرار خواهد گرفت.

۳- نوشتارهای قرآنی صاحب قلم در عناوین این کتاب خلاصه نمی شود. به عنوان شاهد به برخی از نشوآت قرآنی اثر نگارنده که بالای ۶۰۰ صفحه دارد، در ادامه اشاره می شود.

یک: «هویت در قرآن» کتابی است که در سال ۱۳۹۳ برای موسسه مطالعات ملی به نگارش درآمده و منتشر خواهد شد.